

ĮVADAS

Atsivertęs 32-ąjį „Lietuvos archeologijos“ tomą skaitytojas turės galimybę susipažinti su labai skirtingomis tyrinėjimų sritimis, šiame leidinyje nesiejamomis nei chronologiškai, nei geografiškai, nei tematiškai, o tai atspindi archeologijos mokslo įvairiapusiškumą.

R. Banytė-Rowell straipsnyje dar kartą grįžta prie 1892 m. A. Bezenbergerio Šernų kapinyno tyrinėjimų. Išanalizavusi ir palyginusi publikacijose apie Šernų kapinyną ir archyvuose saugomų lauko kasinėjimų užrašų duomenis autorė įvykdė savotišką detektyvo misiją, atkurdamą publikacijoje miniųjų objektų išsidėstymą. Rekonstrukciniai erdvinio paplitimo planai leido susidaryti bendrą radinių vaizdą ir tarpusavio santyki, išskiriant kapų kompleksus bei nustatant chronologiškai artimas kapų grupes.

R. Laužiko straipsnis skirtas archeologijos komunikaciniams aspektams aptarti. Remiantis daugiausia J. Lotmano semiotikos teorija pirminiai archeologiniai šaltiniai, t.y. radiniai bei jų kompleksai, straipsnyje vadinami ženklais ir jų sistemomis, t.y. komunikacijai skirtais tektais. Pastarųjų skaitymas – „iškodavimas“ ir naujų tekstų kūrimas – „užkodavimas“ yra vienas svarbiausių archeologų darbo uždavinių. Autorius įvardija archeologijos kaip komunikacijos problemas, vieną kurių – galimybę perskaityti iš archeologinių šaltinių formuojamus tekstus – aptaria plačiau, nurodydamas galimus tyrimo metodus.

Po ilgesnės pertraukos pagaliau sulaukta ir rimtos studijos apie lipdytinę keramiką. Tai R. Vengalio

debiutas, skirtas I tūkstantmečio grublėtajai keramikai Rytų Lietuvoje. Straipsnyje aptariami keramikos technologiniai ir morfologiniai bruožai bei ornamentika. Išanalizavęs keramikos kompleksus iš maždaug 30-ties piliakalnių ir gyvenviečių, autorius meta iššūkį labai apibendrintam šios keramikos datavimui. Straipsnyje išskiriami du grublėtosios keramikos stiliai – ankstyvasis ir vėlyvasis. Autoriaus nuomone, III a. paplitusi grublėtoji keramika Rytų Lietuvoje gyvavo ne ilgiau nei iki VII–VIII a.

E. Svetiko straipsnis šiame tome skirtas XIV a. 2-osios pusės – XV a. 1-osios pusės žiedinėms segėms reljefiniu paviršiumi. Autorius apžvelgia šių segių terminologijos labirintus, pateikia dirbinių klasifikacijos schemą, pabrėžia datavimo netikėtumus, išryškėjusius vertinant koreliacinių klasterių sudėtį chronologine prasme. Straipsnyje išsamiai aptariamos segių radimo aplinkybės. Jas svarstant dar kartą grįžtama prie samprotavimų apie laidojimą vandenyje, kvestionuojama degintinių kapų galimybė. Autoriaus nuomone, dauguma vandenyje ir laužavietėse rastų segių ten patekusios aukojimo apeigų metu.

A. Selskienės straipsnis leidiniui suteikia tarpdiscipliniškumo. Autorė aptaria geležies metalurginio šlako cheminės, fazinės sudėties bei mikrostruktūrinės analizės rezultatus. Šie tyrimai atskleidė, kokio pobūdžio metalurginė veikla buvo vykdoma ir kokios technologijos naudotos III–V a. Paplienijos piliakalnio papėdės gyvenvietėje.

Su retai sutinkamais dirbiniais – trilapėmis

segėmis, rastomis Kaupo kapinyne, supažindina V. Kulakovo studija. Autorius apžvelgia šių radi- nių galimus genezės kelius ir semantines sąsajas su kitais dirbiniais.

Paradoksalu, tačiau mažėjant nekasinėtų žemės plotų Lietuvos teritorijoje, pildantis ataskaitų lenty-

noms ir gausėjant muziejų fondams, šaltiniai publi- kuojami ne taip greitai. Todėl ir šiame numeryje gali- ma susipažinti tik su viena, tačiau kruopščiai autorių kolektyvo – L. Kurilos, Z. Baubonio ir V. Kiaugai- tės – paruošta publikacija apie Vigodkos (Dūkšto, Saksoniškių) II pilkapyno tyrinėjimų rezultatus.

Andra SIMNIŠKYTĖ